

Domača naloga za zaključni izpit v gimnaziji
v Kranju

Ob 40- letnici koroškega plebističta

Vojna-se-je-bližala-koncu-in-o-izidu-gi-bilo-mogeče-vež-dvomie

Vojna se je bližala koncu in o izidu ni bilo več mogoče dvomiti. Na jugoslovanskem ozemlju so se organizirali narodni sveti. Stranke so seveda te svete podpirale. Prvi svet je bil v Dalmaciji, 17. avgusta v Ljubljani. Narodni svet v Bosni in Hercegovini je bil organiziran septembra. Avstrija je hoteca iz svoje katastrofe priti čim bolj cela, zato je Husarek 1. oktobra 1918 sprejel idejo o ~~federalni~~ ureditvi Avstrije. Na to ~~idejo~~ je Korošec Madunajskem parlamentu izjavil, da je prepozno. Cesarič je 4. oktobra prosil za premirje na podlagi Wilsonovih točk. Narodni svet za vse jugoslovansko ozemlje - Avstroogrski je bil formiran 5. oktobra in v njem so bili zastopniki vseh pokrajin. Za predsednika je bil izvoljen dr. Korošec, za podpredsednika pa Prebičević in Pavelić. Cesar Karl je 15. oktobra v manifestu pretvoril državo v zvezo svobodnih narodov, kar pa je bilo prepozno. Narodni svet je odgovoril, da prevzema oblast in zahteva združitev z SHS, neglede na pokrajinske meje. Tudi Wilson je potrdil pravico države jugoslovenskih narodov. Hrvatski sabor je oktobra razglasil, da prekinja vse zveze z Ogrsko in Avstrijo in priznava Narodni svet v Zagrebu za vrhovno oblast. Svet se je boril za priznanje države pri zavezničkih, kar je bilo potrebno zaradi ureditve odnosov z Avstrijo in Italijo in zaradi enakopravnega polažaja s Srbijo. To priznanje so 8. novembra dobili. Narodni svet je bil v težkem položaju, posebno v Sloveniji, zaradi vojaštva, ki se je vračalo domov in plenilo. Italijani so zasedli velik del slovenskega ozemlja, zato so poslanci v Zagrebu zahtevali takojšnjo združitev s Srbijo, kar se je tudi zgodilo. Zedinjenje je bilo razglašeno 1. decembra 1918. To je bil nastanek stare Jugoslavije.

Po končani vojni so se začeli boji za meje. Hudi boji so bili v Sloveniji, kjer je šlo za Koroško in Primorsko. V te boje za meje so posegli zavedni Slovenci, bivši oficirji. Tako je general Rudolf Maister razorožil Nemce v Mariboru. Izvedel je mobilizacijo na Štajarskem in jo zasedel do Lipnice. Težavnejši je bil položaj na Koroškem, zaradi premalo razvitičnega narodnega dñostnega žuta. Major Lavrič in pročnik Malgaj sta s tisoč prostovoljci osvobodila slovenski del Koroške in organizirala samoupravo. Nemci so med tem napadli posadko v Velikovcu, ki se je morala umakniti do Borovelj. V Ljubljani so zato organizirali divizijsko, na pomoč pa so prišle tudi srbske čete. Konec maja so začele naše čete na Koroškem z ofenzivo. Zasedle so vso Koroško, razen Beljaka in Ziljske doline. Nemci so se umaknili do Krke. Na zahtevu zaveznikov so bile vojaške operacije ustavljene junija 1919. in kot mejna črta na Koroškem je bila postavljena črta, kamor so se Nemci umaknili.

Po mirovni pogodbi z Avstrijo v Saint-Germainu 10. septembra 1919. je bilo določeno, da se vrši v Koroški plebiscit. Tako se je začelo obdobje plebiscita, ki je bil krivičen in zaradi katerega smo izgubili naše ozemlje.

Kakšno je bilo ozadje plebistita in kako je do njega sploh prišlo?

V določbah splošnega premirja ni bila določena meja med Jugoslavijo in Avstrijo, kar se je izkazalo na Koroškem za usodno. Vedno je sporočilo, ki ga je angleško zunanje ministrstvo izdelalo dec. 1918, določalo, da bosta Južna Koroška in Štajerska na podlagi narodnostnega načela pripadli k Jugoslaviji. Tudi "Črna knjiga", ameriški načrt za ureditev mej v Evropi iz 1919, je predvidevala, da se bo delila Koroška po črti Trbiž - Beljak-Drava do Marenberga, Štajerska pa po črti Marenberg - Št. Ilirje - Mura.

Vsa ta priporočila je zmotilo poročilo polkovnika Milesa, ki je izdelal poročilo, v katerem odločno zagovarja mejo na Karavankah. Celovška kotlina naj se pusti vsa v avstrijskih rokah, ker predstavlja prirodno enoto, ki je preveč ostro omejena, da bi se dala deliti, in ker tudi večina Slovencev raje ostane v Avstriji. Da je prišel do teh podatkov, se je Miles s pomočniki vozil po Avstriji in spraševal ljudi, kje so rajši; ali v Avstriji.

ali Jugoslaviji. Ker je bil takrat visok sneg, je prihajal v lažje dostopna mesta, ki so bila v večini nemška, zato je njegovo poročilo lažno. Vendar je bilo to poročilo odslej podlaga ameriškega stališča pri vseh razpravah o Koroški. S protestom jugoslovanske vlade, je pri ameriški komisiji na Dunaju in pri mirovni konferenci v Parizu, proti temu, da bi se Milesevem poročilu določala demarkacijska črta na Koroškem, se je sicer posrečilo preprečiti njegov neposredni učinek, ostal pa je njegov vpliv pri mirovnih pogajanjih.

Slovenski politiki so^v protestu zahtevali vse ozemlje do žive narodne meje, to je tisto ozemlje, na katerem se še govori slovensko. To načelo, nekoliko dopolnjeno, je Brejc poskušal uveljaviti tudi na ljubljanskih pogajanjih od 11. do 13. decembra z zastopniki Koroške deželne vlade. Dokončna meja, ki jo je zahtevala Jugoslavija, je bila določena januarja, in to mejo so tudi zahtevali na konferenci. To je črta, ki zajema vso Celovško kotlino in slovenski del Ziljske doline. To zahtevo so Jugoslovani predložili 18. februarja zavezničkom v posebnih spomenicah. V spomenici, ki je bila posvečena meji, je bila tudi zgodotina Koroške in vpliv germanizacije. Zdaj

Od velesil je na konferenci v Parizu le Francija zastopala jugoslovanske interese. Francozi so poudarili, da je vse prizadeto ozemlje Slovensko. Laroche je poudaril, da želi Francija, da bi se Maribor in Celovec dala Jugoslaviji.

Angleži so predlagali, naj bi k Jugoslaviji pripadlo Prekmurje, Medjimurje in Maribor s Štajersko, ostalo naj bi bilo avstrijsko.

Italijanska delegacija je sodila, da je Celovška pokrajina bistven sestavni del avstrijskega geografskega in gospodarskega sistema, od katerega se ne da ločiti.

Druga seja je bila 7. maja 1920. Tu so Italijani protestirali zaradi bojev, ki so se zopet vneli na Koroškem. Vendar protest ni bil upoštevan, ker je bila krivda na avstrijski strani. Pomemben je le zaradi tega, ker se je 9. maja sestal svet štirih zunanjih ministrov, da bi pretresel to jugoslovansko vprašanje. Italijanski zunanji minister Sonnino je predlagal, da bi cel jeseniški trikot do Radovljice pripadal Avstriji, zato, da bi ostala izven Jugoslavije železnica Trst - Jesenice - Dunaj. Ker je bilo to odbito, poskušal Sonnino meštariti, češ da bo za sprejem za italijanskega predloga o jeseniškem trikotu umaknila svoje ugovore glede Maribora in Celovca.

10. maja se je razvila na seji ministrov polemika zaradi jeseniškega trikota med Angležem Lassingom in Sonninom, ki je bila zelo justična. Lassing je dejal, da so Jugoslovani zavezniki in jim zato ni treba jemati, da bi dajali sovražnikom.

*Wilson je vrn, da se težnje terive dogajajo
fremontisti s pogodbami,*

*Gorica -
Jesenice -
Podgorica*

Francija, Amerika in Anglija so bile zato, da se vrši na Koroškem preiskava prebivalstva in tako je bil sprejet sklep, da mora komisija ^{pri} za jugoslovanska vprašanja podati poročilo o mejah med Jugoslavijo in Avstrijo, osnovano na preiskavi narodnostnih in gospodarskih razmer.

Tako je problem dozorel za Vrhovni svet, ki ga je pretreel sal 12. maja. Takrat je Vrhovni svet prvič odobril načelo plebiseita v Celovški kotlini. Sonnino ^{je} zaman skušal raztegniti plebiscit tudi na Maribor in druge kraje vzdolž meje. Sklepi so, da bo v vsej Celovški kotlini medavezniška komisija ugotovila, kam prebivalstvo želi: k Jugoslaviji ali Avstriji. Kakor bo prebivalstvo že lelo, si bodo pridržali pravico, da jim ugodijo. Glede načina preiskave je bilo določeno, da se uporabi plebiscit.

V drugem delu seje Sonnino zopet nergal zaradi jeseniškega trikota, toda Wilson ga je odločno zavrnil, da naj Jugoslovani pridejo v Jugoslavijo in da zaradi ene železnice ne morejo žrtvovati nekaj tisoč Slovencev. Na tej seji je bil sprejet tudi sklep, po katerem je pripadla k Jugoslaviji vsa Dravska dolina in Radgonski kot.

Dne 31. maja je jugoslovanska delegacija dobila predlog za pogodbo glede Celovške kotline. Po tem predlogu naj bi se v vršil plebiscit v vsej kotlini kot celoti. To ozemlje pride petnajst dni po podpisu pogodbe v upravo petčlanske mednarodne komisije, ki bo izvedla plebiscit. Glasuje lahko vsak, kdor je izpolnil dvajset let in ^{kdor} ki je v plebiscitni coni rojen ali ima tu stalno bivališče. Vsak bo glasoval v občini, kjer prebiva, ali občini, kjer je rojen. V kotlini, kot celoti, so imeli Nemci precejšen delež. Ravno tako je s stalnim bivališčem. Vsi Nemci, ki so jih nastavile avstrijske oblasti v slovenskem delu dežele, bi glasovali v slovenskih občinah.

Jugoslovani so protestirali in predlagali kompromis "zeleno črto". Zelena črta je šla po črti od vrha Maleško poldne v Karavankah proti severu, zahodno od Baškega jezera do Drave, vzdolž Drave do Rožeka, do zahodnega brega Vrbskega jezera, po Glinici in Glini do ustja Krke, po Krki navzgor do meje plebiscitne nega ozemlja. Južni del naj bi brez glasovanja pripadal Jugoslaviji, severni pa Avstriji. Če pa bi bil plebiscit, naj se kotlinna deli po "zeleni črti" in plebiscit naj se vrši v dveh delih. Ker Wilson na to ni pristal, se je začela 28. maja jugoslovanska ofenziva. Do 6. junija je bila zasedena že vsa kotlina. Zaveznički so takoj zahtevali, da Jugoslavija svoje čete umakne, obenem pa je Wilson pozval ameriškega izvedenca Johansona, naj podrobno

objasni svoje stališče glede Koroške. Ta je res izdal osem točk, v katerih razлага nepravilnost in netočnost Milesovega stališča. Prikazuje tudi germanizacijo in njen vpliv in pravi, da je Slovenija izgubila že veliko ozemlja brez Koroške. Zagovarja tudi p pravilnost jugoslovanskega stališča, ki govorí o kompromisu.

4. junija se je sestal svet štirih in tu je Wilson razložil načrt, na katerega je vplival Johnson saj toliko, da je vso kotlino razdelil na dve plebiscitni coni, ne pa da bi glasovala cela kotlina skupno. Šest mesecev po podpisu pogodbe naj bi se vršil plebiscit v coni A/ ozemlje južno od "zelene črte". Če zmaga v tej coni Jugoslavija, se bo vršil plebiscit še v coni B. Jugoslovanski delegat Vesnić je razlagal krivičnost plebisciata, češ, da se pozna na Koroškem vpliv germanizacije in silne Nemške propagande, ki jo vršijo proti Srbiji in Hrvatski. Tudi ljubljanska delegacija, ki jo je 5. junija prejel Wilson, je brez uspeha zagovarjala jugoslovanski kompromisni predlog, po

katerem bi Jugoslavija dobila ozemlje A brez plebiscita. To so se pojavili načrti, ta Wilsona ni razumljivo vplival germanizacije jug, predlagajoč da naj Slovence in nemci let eden glasujeta neshom vpliva in da bodo potem glasovali za Jug, glasoglasi zagovoril da naj naslednjo to ozemlje ištegneta, ker je vedno do svetovne smiselnosti Avstriji.

6. junija se je repet ustanke teritorialne komisije francoski delegat Tardieu je poskusil temo voditi (tretje), kar ni dovolj Slovencem. Predlagal naj se sklene (Jug - Avst) nujnega roka načrti, da se med mednarodnim mednarodnim komisijom, če je se morda iti nastane konflikt v območju. Itogi so bili, naj se tri coni delite sever jug Velikega in zeleno Uralja, kar eni član, tretjeve ne druge v tem sklopu so na sejtu 18. in 19. juniju ne je jug ni ostre cete manjšajo slovence in južno edinstvo sledi članom.

Dne 21. junija je svet odobril predloge teritorialne komisije in dodal še nekaj novih določb.

1. Avstrijske čete v coni B in jugoslovanske čete v coni A na j se zmanjšajo na mer, ki je potrebna za vzdrževanje reda:

2. Plebiscit v coni A se vrši tri mesece /in ne šest mesecev kot je bilo sprva rečeno/, potem, ko stopi v veljavo mirovna pogodba z Avstrijo. Če je rezultat ugoden za Jugoslavijo, se tri tedne za tem vrši plebiscit še v coni B.

3. Medavezniška komisija obstoji iz štirih članov, ki zastopajo Ameriko, Anglijo, Francijo in Italijo. Pri razpravah o zadevah

cone A se jim pridruži jugoslovanski delegat, pri zadevah cone B pa avstrijski.

4. Glasovne pravice ima vsak, kdor ima^V plebiscitni coni stalno bivališče od 1. januarja 1912.

Teritorialna komisija je 25. junija izdelala člene mirovne pogodbe, ki se odtlej niso več spremajali. S tem sta bili dokončno omejeni dve coni. Mežiška kotlina in Jezersko sta s tem pripadli k Jugoslaviji, brez plebiscita. 10. julija je pogodba stopila v veljavo.

Koroški deželni zbor je 23. julija sklenil zahtevati več sprememb v tekstu mirovne pogodbe. Cona A naj bi se razdelila v tri manjše cone: Podjuno, Rož in velikovško ozemlje. Cona B pa v Celovec in Celovec-okolica. Celotno ozemlje pa naj zasedejo zavezniške čete. S tem so hoteli izrabiti prednost nemčurskega uradništva in z razkosanjem con omejiti svoje izgube. To je bilo kasneje zavrnjeno, pač pa je Vrhovni svet 25. avgusta sprejel avstrijsko zahtevo glede plebistita na Štajarskem, ki bi se vršil podobno kot na Koroškem. Jugoslovanska vlada je seveda takoj ostro protestirala, toda plebiscit bi se vršil, če se mu Avstrija sama ne bi odpovedala, ker je bilo sklenjeno, da se Štajarskemu plebiscitnemu ozemlju priključil še ljutomerski in ptujski okraj.

To je bil diplomatski boj, ki smo ga izgubili. Kaj pa so ostali vzroki, ki so priveli do izgube Koroške?

Koroški Slovenci, skoraj izključno kmečke množice, so kmalu prišli pod socialno in gospodarsko odvisnost Nemcev. Ker nismo imeli svojih šol, kjer naj bi se gojil slovenski jezik, je velik del koroških Slovencev prišel pod nemški vpliv. Imeli so zmanjšo vredno vse, kar je slovenskega, upoštevali pa so vse, kar je bilo nemškega. Tako so dastali narodno manj zavedni Slovenci. Nemci pa so s svojim nastopom prečkanjali zavedne Slovence, manj zavedne pa so seveda še bolj prestrašili. Tako je bilo v predelu A, okoli 10 % Nemcev in 90 % Slovencev. Od teh Slovencev je bilo nekaj nad polovico narodno zavednih in gospodarsko samostojnih. Drugi del pa so tvorili od Nemcev odvisni in narodno manj zavedni Slovenci 40 %. Tem manj zavednim Slovencem je nasilna germanizacija precej razmajala zavest. Razumljivo je tudi, da so Nemci izrabili vso socialno premoč, saj so imeli v rokah večino vseh podjetij na Koroškem. Tako so narodno manj zavedni Slovenci, ki so bili jeziček na tehnici, glasovali za Avstrijo in s tem povzročili to, da je Koroška za nas izgubljena. Nemci sami priznavajo, da je od triintridesetih občin, kjer je večina glasovala za

bjer

Avstrijski vzroki

Avstrijo, bilo 21 občin s pretežno slovensko večino. Da se je to zgodilo, so precej pripomogle utrakovistične šole in še nekateri drugi vzroki.

Utrakovistične šole. Leta 1861 je bilo na Koroškem osemindvajset čisto slovenskih šol in šest in petdeset utrakovističnih šol. Število slovenskih šol se je zmanjševalo in leta 1925 ni bilo na Koroškem niti ene čiste slovenske šole. Učitelji in učiteljice so bili zagriženi nemškutarji ali trdi Nemci. Slovenski mi otroki niso spregovorili niti ene besede slovenske. Če so jih slišali govoriti slovensko, so jih zato kaznovali.

Bistvo utrakovistične šole je, da učitelj rabi v prvem razredu tri mesece dvojezični abecednik. Po treh mesecih se začne pouk v nemščini in nemški pouk traja potem v vseh razredih kot učni jezik. Slovenski jezik se poučuje le tri ure na teden kot prostovoljni jezik. Pouk slovensčine se vrši na koncu pouka, ko se otroku več ne ljubi in je lačen, zato gre raje domov. Tako se otroku slovenska zavest zmeraj bolj maje.

Drugi trenutni vzroki. Glasovalci so vedeli, da je Avstrija država z dolgotrajno tradicijo in z urejeno upravo, jasno pa jim ni bilo, kaj jih čaka, če pridejo pod Jugoslavijo. Nemška, dobro organizirana propaganda, je to spretno izrabila. Nenehoma je opozarjala na velike prednosti, ki jih je Avstrija imela v tistem trenutku.

1. Avstrija je bila republika in brez vojaške obveznosti, Jugoslavija je bila monarhija in je predpisovala obveznost vojaške službe. To je precej vplivalo na ljudi, kajti vojne grozote še niso bile pozabljene. Propagirali so še, da se vojaška služba vrši v južnih krajih, kjer so stalni boji ~~za~~ Albanci in Bolgari in kjer razsaja malarija. To je zlasti vplivalo na žene, ki so se bale za svoje može, sinove, očete, brate in zaročence. Zato je marsikatera žena glasovala za Avstrijo.

2. Koroška je bila samostojna enota v federativno urejeni avstrijski republiki. Če bi pa Koroška pripadla k Jugoslaviji, bi postala nesamostojen del centralistično urejene monarhije.

3. Na slovenskega, malega človeka / delavca, dñinarja/ je vplivalo dejstvo, da je bila v Avstriji v veljavi moderna delavska zaščita, tam je bila tudi enotna nemška socialdemokratska stranka. Večina delavcev je bilo včlanjenih v tej stranki, ki je za časa plebiscita na delavce precej vplivala. V Jugoslaviji tedaj take napredne stranke ni bilo.

4. V Avstriji so bili prebivalci rimsко-katoliške vere, medtem ko so v Jugoslaviji bili najmočnejši Srbi, ki pa se pravili, ki so imeli v državi glavno besedo,

voslavne vere in so imeli v državi glavno besedo.

5. Prebivalci predela A so bili tedaj močno navezani na Celovec in Beljak, trgi v Sloveniji pa so bili preveč oddaljeni. ← Tudi cena v Celovcu je bila začasa plebiscita precej nižja kot drugod.

Ta propaganda je Avstrijcem uspela, ker so odprli demarkacijsko črto. Tako so lahko nemoteno propagirali v predelu A, manj zavedni Slovenci pa so se zopet ustrašili, češ kako velik vpliv ima Avstria.

← Pomanjkljivo so bili sestavljeni tudi pravni predpisi, ki sta jih izdala Vrhovni svet mirovne konference in medzavezniška plebiscitna komisija in to zlasti v teh pogledih:

← 1. Plebiscitu niso podredili vsega slovenskega ozemlja na Koroškem. Manjkali so predeli: Kanalska dolina, Trbiž z oklico, slovenski del Ziljske doline, Jezersko in Mežiška kotlina, s čemer se je zmanjšalo število slovenskih glasov.

← 2. Enega člana plebiscitne komisije je imenovala Italija. Ena izmed zahtev meddržavnega plebiscita pa je, naj se ugotovi nepristranost plebiscitne komisije. Ta namen naj člana plebiscitne komisije imenujejo samo take države, ki ne menjajo spornima ozemljema in ki nimajo interesa, v kateri državi bo to pripadlo. S tem, da je enega člana imenovala Italija, je bilo to pravilo kršeno.

← 3. Dok do začetka plebiscita je bil prekratek. Pogodba predpisuje, naj se plebiscit vrši v predelu A po treh mesecih, ko senžermenska mirovna pogodba stopi v veljavo. Pogodba je stopila v veljavo 16. julija 1920. Plebiscitna komisija je nato odredila, naj se plebiscit vrši v nedeljo 10. oktobra 1920. Ena izmed zahtev meddržavnega plebiscita je, naj se počaka toliko časa, da bodo glasovalci imeli možnost, v miru in brez kakršnega koli pritiska izbirati med obema državama. Tri mesece je odločno premalo, da bi se Slovenci odresli dolgoletnega nemškega vpliva in da odstranijo socialni in gospodarski pritisk, ki so ga Nemci izvajali nad njimi.

← 4. Pravico glasovanja so imele tudi osebe, ki s Koroško zemljo niso bile dovolj povezane. Pogoji za pravico glasovanja so bili:

- a) doseči starost dvajset let na dan 1. januarja 1919,
- b) imeti na dan 1. januarja 1919 svoje stalno bivališče v predelu, kjer se vrši plebiscit,
- c) mora biti rojen v tem predelu ali imeti tam že pred prvim januarjem 1912 svoje stalno bivališče ali domovinsko pra-

vico.

S tem so dobili Nemci veliko prednost, saj se je precej Nemcev slučajno rodilo v predelu A. Leta 1900 se je preselilo na Koroško največ Nemcev, obenem pa se je precej Slovencev zaradi težkih razmer izselilo.

5. Prédpis o pravici glasovanja se je nepravilno uporabljal. Plebiscitna oblastva so vpisala mnogo Nemcev v imenike glasovalskih upravičencev v predelu A, na podlagi potrdil, izdanih v coni B. Jugoslovanski član plebiscitne komisije se o pravilnosti teh p potrdil ni mogel prepričati, ker ni imel vpogleda v uradne knjige v coni B.

6. Plebiscitna komisija se je za sestavo imenikov poslužila občinskih glasovalnih svetov. Ti so bili postavljeni v vsaki občini in so imeli nalogu, sestaviti veljavne imenike glasovalcev, odločati o pritožbah ter izdajati glasovalne izkaznice, organizirati glasovališča in pri glasovanju sprejemati glasovnike. Za svoje delo so bili odgovorni Okrajnemu svetu.

Zaradi te svoje naloge so bili sveti izredno važni in p pomembno je bilo to, kako bodo sestavljeni. Pričakovati je bilo, da bodo ti sveti sestavljeni v skladu s splošno parlamentarno navado, da dobi močnejša stranka več zastopnikov. Toda plebiscitna komisija je odredila, da naj okrajni sveti sestavijo glasovalne svete iz treh nemških in treh slovenskih zastopnikov. Tako so Nemci lahko agitirali, da je plebiscitna komisija dala v predelu A enako moč Nemcem kot Slovencem in da s tem priznava, da je v predelu A Nemcev ravno toliko kot Slovencem. Tako so prišli v občinske glasovalne svete večinoma preprosti kmetje, ki se niso mogli meriti z nemškimi člani. Zaradi tega in zaradi naglice, s katero so delali imenike tako, da niso mogli preveriti vseh prijavnic, je število glasovalcev naraslo za nekaj tisoč več, kakor se je prvotno predvidevalo.

7. Plebiscitna komisija bi morala zagotoviti svobodo, p poštenost in tajnost glasovanja, toda tega ni storila. Slovenci v coni A so bili še vse preveč odvisni od svojih delodajalcev. Mnogo rewnih kmetov je bilo zadolženih v nemških bankah, ki so jim zagrozile, da jih bodo spravile na boben, če ne bodo glasovali za Avstrijo. Vršil se je tudi teror, zlasti potem, ko so odprli demarkacijsko črto. Italijanske čete so ta teror še podpirale. Ker jugoslovanska oblastva tega niso znala preprečiti, je ugled oblastev v očeh Koroš-cev padel.

Austriji so egzistirali, da bodo Italijani nosidli med leti 1918-1921 in Jugoslavija delala v tem predelu večino.